

مرجعیت

-

پزشکان در چه صورت ضامن هستند؟

اطببا و جِراَحان موظفند در مواردی که احساس خطر می کنند، مراتب را به بیمار و در صورت عدم امکان به ولیّ بیمار گوشزد کنند و از آن ها شفاها یا کتبا اجازه برای کار خود بگیرند تا اگر خطایی پیش آمد، شرعاً مدیون نباشند. به گزارش خبر گزاری «حوزه»، حضرت آیت ... سبحانی در باره اقسام ضمانت پزشکان از منظر فقه اسلامی گفته اند:فقهای اسلام پزشکان غیر مقصر از نظر ضمانت به سه گروه تقسیم می کنند؛مقصود،پزشکانی است که در مقدمات تشخیص کوتاهی نمی ورزند ولی چون انسان معصومی نیستند گاهی دچار اشتباه می شوند؛بیمار است پزشکان علاقه مند،به این بخش از فقه اسلامی توجه کنند: ۱. آنها که بدون اجازه بیمار و اگر بیمار بیهوش است بدون اجازه ولیّ او،اقدام به طبابت یا جراحی می کنند. ۲. آنها که با موافقت بیمار یا ولیّ او اقدام به معالجه و جراحی می کنند، اما «أخذ برأث» نمی کنند (منظور از أخذ بر ائث این است که به بیمار یا ولیّ او اخطار کنند که این معالجه با عمل جراحی ممکن است پنجاه در صد یا بیست در صد یا یک در صد منجر به مرگ یا نقص عضوی شود، سپس از او کتبا یا شفاها قول بگیرد که اگر حادثه ای رخ داد، مسئول نخواهد بود).

۳.پزشک با أخذ بر ائث اقدام به مداوا یا جراحی کند. حکم این سه گروه از نظر فقه یکسان نیست؛در صورت اول که طبیب بدون اجازه بیمار یا ولیّ او اقدام به معالجه یا جراحی کرده، اگر ضایعی ای به وجود آید ضامن است.

در صورت دوم که بدون «أخذ بر ائث» دست به کار شده است نیز ضامن می باشد.

در مورد گروه سوم در میان فقها گفت و گوست (محل اختلاف است). (۱)

امیر مؤمنان علی (علیه السلام) در حدیثی می فرماید: «هر کس طبابت کند یا به معالجه دام ها،بپر دازد، از ولیّ بیمار یا صاحب دام،أخذ بر ائث کند و در غیر این صورت از ضامن است. (۲)

در اینجا این سؤال مطرح می شود؛آیا اصولاً با وجود احتمال خطر، مخصوصاً خطراتی که در صدان بالاست می توان اقدام به جراحی و مداوا کرد؟

پاسخ این است که اگر پیش پای پزشک یک راه بیشتر وجود نداشته باشد یعنی اگر بیمار را به حال خود رها کنیم قطعاً تلف می شود، ولی در صورت مداوا و جراحی احتمال نجات او هست، در اینجا بدون شک اقدام به معالجه او هر چند ممکن است موجب خطر شود، جایز است.

خوب است پاسخی را که امام عسکری (علیه السلام) به پرسشگری در این مورد داده اند، بشنوم:
احمد بن اسحاق می گوید: من فرزندنی داشتم که گرفتار سنگ (کلیه یا مثانه) شد و به من گفتند علاج جز جراحی ندارد. (۳)، او به هنگام جراحی در گذشت؛ برخی از شیعیان به من گفتند توشریک خون فرزندت هستنی ناچار نامه ای به امام حسن عسکری (علیه السلام) نوشتم. حضرت در جواب بر قوم فرمودند: «بر توجیزی نیست هدف تو معالجه بود (در جایی که جان بیمار در خطر بود) ولی اجل او در آن بود که ندادی نامه». (۴) امام صادق (علیه السلام) می فرماید: شکانی از رخ ها و سوزاندن رخو/ استفاده از بعضی مواد سمی برای معالجه (در صورتی که با آگاهی و دقت انجام گیرد) اشکال ندارد هر چند گاهی به مرگ بیمار منجر شود. (۵)

بنابراین اطبا و جراحان موظفند در مواردی که احساس خطر می کنند، مراتب را به بیمار و در صورت عدم امکان به ولیّ بیمار گوشزد کنند و از آنها شفاها یا کتبا اجازه برای کار خود بگیرند تا اگر خطایی پیش آمد، شرعاً مدیون نباشند.

«این اخوه» یکی از فقهای قرن هشتم در این باره می نویسد: «اگر مریض سمیر د، او لایوی و نزد قاضی شهر آیند و نسخه هایی را که طبیب نوشته است به وی عرضه کنند، اگر با علم حکمت و طلب مطابق باشد و طبیب کوتاهی نکرده باشد، گوید اجش را رسید و بود و اگر بر خلاف این باشد، گوید دیده می تر ا طبیب بگیرند؛ زیرا وی با نادانی و کوتاهی خود، او را کشته است. بدین سان در امر طبیب مراقبت می کر دند تا کسی که در طب دستی ندارد، به آن نیر د و دو طبیب در وظیفه خود شستنی نکند. (۵)

پنی نوشت:

- جواهر الکلام: ۴/ ۴۰۴ به بعد.
- «من تطبّب و تبیطر فلأخذ البراءة من ولیّته و لأفّهو ضامن» وسائل الشیعة، کتاب دیات، ابواب موجبات ضمان، باب ۲۴، حدیث ۱.
- «لیس علیک فیما فعلت شیء» أنما التمسّت الدواء کان أجله فیما فعلت؛ کافی: ۵۴/ ۶.
- «کلتینی، کافی: ۱۹۳/ ۸.
- معالم القرّیة، ص ۱۶۷.
- قابل ذکر است که مقصود از عمل جراحی در این روایت جراحی بر سوم امروزی نیست بلکه در گذشته محل بیماری را نشتر می زدند تا از آن خون چرکین خارج شود.

جناب آقای دکتر جمال کسایان نائینی

اخذ دکتری تخصصی (Ph.D)

دورشته بیوتکنولوژی دارویی

را به شما و خانواده محترم نشان تبریک عرض می نمایم.

صالحی پویا ۰۶۰۰-۱۳۹۴

شهر یگان بر فراز استان

فتواهای وحدت آفرین؛ از جواز اقتدا به اهل سنت تا حرمت توهین به مقدسات مذاهب اسلامی

محمد علی ندانی

info@khorasannews.com

حدود ۵۵۵ سال قبل، یعنی زمانی که شیخ شلنوت فتوای جواز عمل به فقه جعفری را صادر و اعلام کرد که اهل سنت می توانند به فقه جعفری هم عمل کنند، شاید کمتر کسی تصور می کرد که چند سال بعد، مراجع عظام شیعه نیز به جواز اقتدا به اهل سنت فتوا دهند و حاجیان شیعه را به شرکت در نماز جماعت اهل سنت در مکه و مدینه توصیه کنند و زمینه و حصر برای انجام آن ها را مشخص و محدود و برای نماز بخوانند به طوری که متعارف سایر مسلمین است اشکال ندارد، لکن تأکید می شود که از عملی که موجب تنگ و انگشت نما شدن باشد اجتناب نمایند.

حضرت آیت ا... خامنه ای هم به صراحت به جواز اقتدا به نماز جماعت اهل سنت حتی در ایران فتوای دهند و در پاسخ به استفتایی در این باره می فرماید: «س ۱: در اکثر مأموریت های منطقه ای در مساجد اهل تسنن حضور پیدا می کنیم. آیا می توانیم نماز را با آن ها به جماعت بخوانیم یا باید فرادای جا آوریم؟»: شرکت در مراسمی

جماعت آنان است. صدور این فتواها به ویژه پس از پیروزی انقلاب اسلامی پر رنگ تر و به صورت خاص، فتوای امام خمینی (ره) مبنی بر جواز اقتدا به نماز جماعت اهل سنت برای حفظ وحدت، موجب حضور هر چه بیشتر شیعیان در نمازهای جماعت اهل سنت در مکه و مدینه شد. این روند با فتواهای سایر مراجع عظام تقلید تقویت شد و روز به روز شرکت شیعیان در نمازهای جماعت اهل سنت افزایش یافت.

حضرت اسام خمینی (ره) در مناسک حج خود، با توصیه شیعیان به شرکت در نماز جماعت اهل سنت فتوای دهند: «مسئله ۱- وقتی که در «مسجد الحرام» یا «مسجد النبی» نماز جماعت منعقد شد،

مؤمنین نباید از آنجا خارج شوند و باید از جماعت تغلف نکنند و با سایر مسلمین به جماعت نماز بخوانند.»

همچنین در راستای حفظ وحدت و همبستگی در مسئله ۲۲ همین کتاب، سجده بر فرش را کافی می دانند و می فرمایند: «مسئله ۲۲- در مسجد النبی (ص) سجده کردن روی فرش های مسجد مانع ندارد و مهر گذاشتن جایز نیست، و لازم نیست در جایی که سنگ است نماز بخوانند و لازم نیست حصیر یا نجوان یا خود ببرند؛ ولی اگر مراعات کنند که موجب وهن نشود و حصیر برای نماز با خود داشته باشند و روی آن نماز بخوانند به طوری که متعارف سایر مسلمین است اشکال ندارد، لکن تأکید می شود که از عملی که موجب تنگ و انگشت نما شدن باشد اجتناب نمایند.

حضرت آیت ا... خامنه ای هم به صراحت به جواز اقتدا به نماز جماعت اهل سنت حتی در ایران فتوای دهند و در پاسخ به استفتایی در این باره می فرماید: «س ۱: در اکثر مأموریت های منطقه ای در مساجد اهل تسنن حضور پیدا می کنیم. آیا می توانیم نماز را با آن ها به جماعت بخوانیم یا باید فرادای جا آوریم؟»: شرکت در مراسمی

جماعت آنان است. صدور این فتواها به ویژه پس از پیروزی انقلاب اسلامی پر رنگ تر و به صورت خاص، فتوای امام خمینی (ره) مبنی بر جواز اقتدا به نماز جماعت اهل سنت برای حفظ وحدت، موجب حضور هر چه بیشتر شیعیان در نمازهای جماعت اهل سنت در مکه و مدینه شد. این روند با فتواهای سایر مراجع عظام تقلید تقویت شد و روز به روز شرکت شیعیان در نمازهای جماعت اهل سنت افزایش یافت.

حضرت اسام خمینی (ره) در مناسک حج خود، با توصیه شیعیان به شرکت در نماز جماعت اهل سنت فتوای دهند: «برسش: آیا نماز جماعت با دایر زن پیرا من کعبه مشرفه (نمازی که اطراف کعبه دایره وار بر گزاری

شود) صحیح است؟

پاسخ: نماز کسی که در موقفش بر امام مقدم شده باشد، اشکال پیدا می کند، لیکن برای مؤمنان شرکت در این نمازهای جماعت دایره ای که امروزه در مسجد الحرام برپا می شود، بار عایت شرط معتبر در مورد نماز پشت سر شخص غیر امامی جایز است.»

آیت ا... مکارم شیرازی هم در پاسخ به استفتایی، اقتدا به نماز جماعت اهل سنت را مجازی می داند و به سوال اینترنتی نگارنده از دفتر ایشان مبنی بر این که، نظر آیت ا... مکارم شیرازی در باره شرکت در نماز جماعت اهل سنت چیست، چنین پاسخ دادند: «در مواردی که با آن ها معاشرت داشته باشید برای هدف وحدت مانعی ندارد و مشروط بر این که دشمنی با شیعه نداشته باشند.»

■ **حرمت اهانت**

مراجع عظام تقلید علاوه بر مجاز دانستن اقتدا به نماز اهل سنت، در راستای تحکیم وحدت و برادری مبنای پیروان مذاهب اسلامی، طعن و اهانت به مقدسات آنان را نیز تحریم کردند. پیش از مرور فتوای مراجع عظام، لازم است درباره این که مفهوم «مقدسات» چیست و شامل چه مواردی می شود، اشاره شود که مقصود از مقدسات، آن چیزی است که در نظر همه دینداران محترم باشد. بنابر این وقتی گفته می شود، مقدسات مذاهب، مراد از آن صورتی است که در نظر پیروان آن مذهب محترم شمرده شود. این تعریف از مقدسات را حضرت آیت ا... مکارم شیرازی در پاسخ به استفتانات خود بیان کرده اند (ر.ک: استفتانات این مرجع تقلید).

حال با توجه به این نکته باید گفت که به نظر بسیاری از مراجع عظام تقلید، سبّ اهانت به مقدسات مذاهب اسلامی مجاز نیست. فتوای تاریخی حضرت آیت ا... خامنه ای مبنی بر تحریم اهانت به نمادهای برادران اهل سنت که سال ۸۹ صادر شد و از آنجا خارج شوند و باید از جماعت تغلف نکنند و با سایر مسلمین به جماعت نماز بخوانند.» همچنین در راستای حفظ وحدت و همبستگی در مسئله ۲۲ همین کتاب، سجده بر فرش را کافی می دانند و می فرمایند: «مسئله ۲۲- در مسجد النبی (ص) سجده کردن روی فرش های مسجد مانع ندارد و مهر گذاشتن جایز نیست، و لازم نیست در جایی که سنگ است نماز بخوانند و لازم نیست حصیر یا نجوان یا خود ببرند؛ ولی اگر مراعات کنند که موجب وهن نشود و حصیر برای نماز با خود داشته باشند و روی آن نماز بخوانند به طوری که متعارف سایر مسلمین است اشکال ندارد، لکن تأکید می شود که از عملی که موجب تنگ و انگشت نما شدن باشد اجتناب نمایند.

باید ها و نباید ها برای استفاده از «بیمه بیکاری»

یادداشت حقوقی

نوابیان رودسری

بیکاری یکی از مهم ترین معضلات اجتماعی است که می تواند پیامدهای ناخوشایند اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی داشته باشد. به همین دلیل، قانونگذاران و مسئولان دستگاه های اجرایی، همواره در پی راهکارهایی برای از بین بردن این معضل اجتماعی و یا حداقل، کم کردن اثرات آن هستند. یکی از اصلی ترین راهکارهای جلوگیری از تبعات معضل بیکاری، تهیه، تدوین و اجرای قوانین مربوط به بیمه بیکاری است. بیمه بیکاری، طری حیاتی است که از کارگران در فاصله احتمالی بین دو اشتغال یا فاصله احتمالی بین اشتغال و بازنشستگی، حمایت مالی می کند. به دیگر سخن، هدف بیمه بیکاری، کم کردن اثرات قطع شدن منبع درآمد مالی کارگران، در دوران بیکاری است. در حال حاضر، قانون بیمه بیکاری مصوب ۱۳۶۹/۷/۱۰ و آیین نامه اجرایی این قانون، مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۲، مبنای استفاده از بیمه بیکاری است. طبق ماده یک قانون بیمه بیکاری، «کلیه مشمولین قانون تأمین اجتماعی که تابع قوانین کار و کار کشاورزی هستند، مشمول مقررات این قانون می باشند، بر اساس تبصره این ماده قانونی، بازنشستگان و از کار افتادگان کلی، «صاحبان حرف و مشاغل آزاد و بیمه شدگان اختیاری و «اتباع خارجی» از شمول این مقررات، استثناء نشده اند.

بسیاری از افراد از عواقب

نقض قانون آگاهی ندارند

معاون حقوقی رئیس جمهور گفت: بسیاری از کسانی که در جامعه آزادند اصلا اطلاع ندارند که چه قوانینی در کشور وجود دارد که اگر این قوانین را نقض کنند اراهی جاهایی می شوند که از آذ آنها ا محدود می کند. به گزارش ایرنا، ابام امین زاده در بازدید از کانون اصلاح و تربیت استان تهران افزود: کسانی که در این سنین دچار تخلف شده به طور قطع تخلفشان از روی نادانی بوده است، بنابر این باید به اصلاح کمک آنها کرد.

روز دوشنبه، ۳۳۰، در همین صفحه مورد بحث قرار گرفت از جمله این فتواهاست. افزون بر این، حجت الاسلام والمسلمین فلاح زاده، عضو دفتر استفتانات حضرت آیت ا... العظمی خامنه ای نیز بایبان این که «توهین به مقدسات سایر مذاهب اسلامی به نظر حضرت آقا حرام شرعی است.»، تصریح کرده است: «در این مسئله فرقی ندارد که افراد مقلد حضرت آقا باشند یا مقلد سایر مراجع، چرا که به فتوای همه مراجع معظم تقلید، انجام کارهایی که بر ما واجب نیست -ولو مستحب هم باشند- اگر انجام آن کارها موجب سوء استفاده دشمنان علیه مکتب اهل بیت (علیهم السلام) شود تا به پیروان مکتب اهل بیت (علیهم السلام) توهین کنند یا موجب اختلاف بین مسلمانان باشد جایز نیست.»

آیت ا... مکارم شیرازی هم در پاسخ به استفتایی، خودداری از انجام کارهای تفرقه انگیز را مورد تأکید قرار دادند و در پاسخ به سوال اینترنتی نگارنده از دفتر ایشان مبنی بر این که، نظر این مرجع تقلید در باره سب و طعن و اهانت به صحابه و شخصیت های محترم اهل سنت، چیست، اظهار داشتند: «لازم است از کارهایی که باعث تفرقه صفوف و ایجاد شکاف بین مسلمانان می شود خودداری شود، و همه مسلمین در برابر دشمنان اسلام متحد شوند.»

در همین راستا، آیت ا... سیستانی هم تأکید کرده اند: «دشنام به مقدسات اهل سنت و خدمات دینی، بر اساس مدت پرداخت حق بیمه تعیین می شود. بر اساس بند «الف» ماده ۷ قانون بیمه بیکاری، کارگر بیمه شده برای استفاده از مزایای بیمه بیکاری، باید دست کم ۶ ماه سابقه پرداخت حق بیمه داشته باشد. با این حال، بر اساس ماده ۶ «آیین نامه اجرایی قانون بیمه بیکاری»، «بیمه شدگانی که به علت بروز حوادث قهریه و غیر متربقیه، از قبیل سیل، زلزله، جنگ، آتش سوزی و ... بیکار می شوند، در صورتی که سابقه پرداخت حق بیمه آنان کمتر از ۶ ماه باشد، مطابق با مشمولینی که دارای ۶ ماه سابقه پرداخت حق بیمه می باشند از مقرری بیمه بیکاری استفاده خواهند نمود.» (جدول شماره ۱)

مقررات متفرقه

طبق ماده ۵ «آیین نامه اجرایی بیمه بیکاری»، «بیمه شده

بیکار موظف است ظرف ۳۰ روز از تاریخ بیکاری، فرم تقاضای استفاده از مقرری بیمه بیکاری را تکمیل و به واحد کار و امور اجتماعی محل ارائه نماید.» چنانچه فردی طی مدت تعیین شده، نسبت به تقاضای برقراری مستمری بیمه بیکاری و استفاده از مزایای آن، اقدام نکند، ۳ ماه فرصت دارد تا افزون تر تکمیل و ارائه فرم های مورد نظر، مدرکی دال بر درآبودن عذر موجه، برای عدم مراجعه به اداره کار، ارائه کند.

بر اساس ماده ۱۱ آیین نامه اجرایی، مقرری کارگری که از بیمه بیکاری استفاده می کند، در صورت اعزام به سربازی قطع خواهد شد؛ مگر آن که کارگر متاهل باشد. در مورد کارگران بیکاری که به هر دلیلی، با حکم مراجع ذی صلاح بازداشت بازندانی می شوند، وضع بر همین منوال خواهد بود. مقرری این افراد نیز در صورتی ادامه پیدا خواهد کرد که متاهل باشند.

سابقه پرداخت حق بیمه	برای مجردین	حد اکثر مدت استفاده از مقرری بیمه بیکاری جمعا با احتساب دوره های قبلی
۶ ماه لغایت ۲۴ ماه	۶ ماه	۱۲ ماه
از ۲۵ ماه لغایت ۱۲۰ ماه	۱۲ ماه	۱۸ ماه
از ۱۲۱ ماه لغایت ۱۸۰ ماه	۱۸ ماه	۲۶ ماه
از ۱۸۱ ماه لغایت ۲۴۰ ماه	۲۶ ماه	۳۶ ماه
از ۲۴۱ ماه به بالا	۳۶ ماه	۵۰ ماه

جدول شماره ۱

نجات آب کشاورزی و ترو اولی و حضور هنگامی	آکهی ارزیابی کیفیی (مناقصه شماره ۱۲، ۹۴-۶۴) نوبت اول
۱- موضوع مناقصه خدمات کنترل و نظارت از منابع آب در حوزه عملکرد دامورهای آب شهرستان های سبزوار، نیساپور و قوچان و ادارات آب درگز و کلات	
۲- نوع مناقصه: دو مرحله ای	
۳- برآورد اولیه پروژه: ۱۲ میلیارد ریال	
۴- مبلغ تقصین شرکت در مناقصه به صورت واریز وجه نقدی، ضمانتنامه بانکی یا اوراق مشارکت: ۴۹۹ میلیون ریال	
۵- رشته و حداقل پایه مجری: رشته آبیاری و زهکشی - حداقل پایه ۳ معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری	
۶- مهلت و نحوه دریافت اسناد ارزیابی: تا مورخ ۹۴/۱۰/۹ از طریق سامانه ستاد به آدرس: www.setadiran.ir	
۷- آدرس دستگاه مناقصه گزاز: مشهد- بلوار خیام، خیام جنوبی ۳۵، شرکت آب منطقه ای خراسان رضوی تلفاکس: ۰۵۱-۳۷۶۱۷۰۱۱	
۸- مهلت و نحوه تحویل اسناد ارزیابی: تا تاریخ ۹۴/۱۰/۲۳ از طریق سامانه تدارکات الکترونیکیی دولت (ستاد) تذکر: ضمنا لازم است کلیه متقاضیان با توجه به ابلاغیه الزام بکارگیری سامانه تدارکات الکترونیکیی دولت «ستاده» وار دسامانه www.setadiran.ir شوند و مراحل عضویت خود را انجام دهند.	
شرکت آب منطقه ای خراسان رضوی	

نجات آب کشاورزی و ترو اولی و حضور هنگامی	آکهی ارزیابی کیفیی (مناقصه شماره ۱۳، ۹۴-۶۴) نوبت اول
۱- موضوع مناقصه خدمات کنترل و نظارت از منابع آب در حوزه عملکرد دامورهای آب شهرستان های تربت حیدریه و تربت جام و ادارات آب کاشمر و گناباد	
۲- نوع مناقصه: دو مرحله ای	
۳- برآورد اولیه پروژه: ۱۲/۵ میلیارد ریال	
۴- مبلغ تضمین شرکت در مناقصه به صورت واریز وجه نقدی، ضمانتنامه بانکی یا اوراق مشارکت: ۵۱۲ میلیون ریال	
۵- رشته و حداقل پایه مجری: رشته آبیاری و زهکشی - حداقل پایه ۳ معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری	
۶- مهلت و نحوه دریافت اسناد ارزیابی: تا مورخ ۹۴/۱۰/۹ از طریق سامانه ستاد به آدرس: www.setadiran.ir	
۷- آدرس دستگاه مناقصه گزاز: مشهد- بلوار خیام، خیام جنوبی ۳۵، شرکت آب منطقه ای خراسان رضوی تلفاکس: ۰۵۱-۳۷۶۱۷۰۱۱	
۸- مهلت و نحوه تحویل اسناد ارزیابی: تا تاریخ ۹۴/۱۰/۲۳ از طریق سامانه تدارکات الکترونیکیی دولت (ستاد) تذکر: ضمنا لازم است کلیه متقاضیان با توجه به ابلاغیه الزام بکارگیری سامانه تدارکات الکترونیکیی دولت «ستاده» وار دسامانه www.setadiran.ir شوند و مراحل عضویت خود را انجام دهند.	
شرکت آب منطقه ای خراسان رضوی	

جدول شماره ۲